

Tackling energy poverty at the heart of the ecological and energy transition

21|04|2022 | Hybrid event

=== Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas konference=== SECINĀJUMU KOPSAVILKUMS

2019. gadā vairāk nekā 35 miljoni Eiropas iedzīvotāju apgalvoja, ka nevar atļauties pietiekami apkurināt mājokli. 2020. gadā šī problēma skāra 8 % ES iedzīvotāju, t. i., vairāk nekā 36 miljonus cilvēku. Lai gan Eiropa joprojām cīnās ar pandēmiju un tās tālejošo ekonomisko un sociālo ietekmi, pašreizējā situācija Ukrainā ir izraisījusi energoapgādes krīzi un nepieredzētu enerģijas cenu pieaugumu ES. Šajos apstākļos enerģētiskā nabadzība ir padziļinājusies.

Lai rastu risinājumus šīs nozīmīgās problēmas risināšanai, EESK ar Padomes prezidentvalsts Francijas atbalstu rīkoja konferenci “Cīņa pret enerģētisko nabadzību — zaļās pārkārtošanās un enerģētiskās pārkārtošanas pamats”. ES cenšas īstenot ekoloģisko un enerģētiskās pārkārtošanu, un enerģētiskās nabadzības novēršanai jābūt šīs stratēģijas centrālām elementam.

Enerģētiskās nabadzības novēršana ir jānosaka par ES politikas jomu absolūtu prioritāti; it īpaši, tai jābūt ekoloģiskās un enerģētiskās pārkārtošanas centrā. Bez sociālā taisnīguma zaļais kurss netiks īstenots. Tas nozīmē, ka ES būtu jāizstrādā un jāīsteno ES stratēģija cīņai pret enerģētisko nabadzību.

Eiropas Savienībai būtu jāizveido atbilstošs tiesību aktu priekšlikumu kopums, kas veicina cīņu pret enerģētisko nabadzību un nodrošina līdzekļus, lai finansiāli atbalstītu tos, kam tas vajadzīgs, it īpaši visneaizsargātākos.

Eiropas Savienībā tagad ir absolūti nepieciešama ēku plaša mēroga renovācija, ņemot vērā strukturālo ilgtermiņa ieguldījumu nepietiekamību šajā jomā un ar to saistītās klimata, vides, ekonomiskās un sociālās sekas.

Ar renovācijas viļņa stratēģiju būtu jāatbalsta grupas ar viszemākajiem ienākumiem, nodrošinot, ka neaizsargātiem cilvēkiem ir finanšu līdzekļi, ko ieguldīt energoefektivitātē, par prioritāti nosakot ēkas ar sliktākajiem darbības rādītājiem un tādējādi risinot atstumtības mājokļa jomā problēmu. Ēku renovācija ir arī tiešs darbvietu radīšanas avots vietējā līmenī.

Būtisks ES finansējuma palielinājums, it īpaši vietējiem dalībniekiem, būtu jāatvēr ēku renovācijai un atjaunīgās enerģijas decentralizētai ražošanai. Prioritārajiem saņēmējiem vajadzētu būt neaizsargātām mājsaimniecībām. Šajā nolūkā no Sociālā klimata fonda ir jānodrošina pietiekami līdzekļi, lai kompensētu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas paplašināšanu.

Valstu līmenī būtu vēl vairāk jāuzlabo publisko iestāžu iesaistīšanās un atbildība cīņā pret enerģētisko nabadzību. Tā kā enerģētiskās nabadzības galvenais cēlonis ir augstas enerģijas izmaksas, energoefektivitātes ziņā neefektīvas ēkas un zemi ienākumi, valstu publisko, kooperatīvo un sociālo mājokļu nodrošinātāju misijai vajadzētu būt vēl skaidrākai nekā jebkad agrāk.

Dalībvalstis būtu vēl vairāk jābudina uzlabot savus nacionālos atveseļošanas un noturības plānus, uzlabojot savstarpējās atsauces un saiknes starp pasākumiem un izmantojot papildināmību ar citiem ES finansējuma avotiem.

Līdz šim tikai astoņas dalībvalstis ir izveidojušas enerģētiskās nabadzības observatorijas. Arī citas dalībvalstis būtu pastāvīgi jābudina izstrādāt līdzīgu uzraudzības un ziņošanas sistēmu. Tādējādi var izstrādāt kopējus un visaptverošus rādītājus, kas veicinās mērķtiecīgas stratēģijas, īpaši pielāgotus pasākumus un sociālās aizsardzības shēmas, kuras paredzētas visneaizsargātākajām personām.

Vietējā līmenī pašvaldībām būtu jāsaņem tehniskā palīdzība un pieejamāka informācija par to, kā piekļūt līdzekļiem, lai veidotu vietējās spējas. Pamatojoties uz ideju par tuvumu iedzīvotājiem, vietējām kopienām un patērētājiem, būtu jāizveido vienoti kontaktpunkti, kas nodrošinātu piekļuvi informācijai un tehniskajam atbalstam. Tas sniegtu papildu priekšrocības, jo palīdzētu veidot sociāli pieņemamu enerģētikas pārkārtošanu, palielinot līdzdalību un iesaistīšanos vietējā līmeņa lēmumos.

Būtu jārosina energokopienu un kooperatīvu izveide, lai iedzīvotājiem, tostarp visneaizsargātākajiem, piešķirtu aktīvu lomu tīras enerģijas ražošanā savām vajadzībām. Kopienas enerģijas īpašumtiesībām ir izšķiroša nozīme, lai no fosilā kurināmā uzņēmumiem varu novirzītu uz patērētājiem, kas kļūst par ražojošiem patērētājiem un kam ir vislabākās iespējas sadarboties ar enerģētiski nabadzīgām mājsaimniecībām un izprast to vajadzības.

Enerģētisko nabadzību nevar novērst bez **pilsoniskās sabiedrības organizāciju ciešas līdzdalības, jo tās veicina dialogu starp iedzīvotājiem, uzņēmumiem, darba ņēmējiem, patērētājiem un lēmumu pieņēmējiem**. Pateicoties savām zināšanām un tīkliem uz vietas, pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir vispiemērotākās, lai palīdzētu noteikt, īstenot un uzraudzīt stratēģijas enerģētiskās nabadzības novēršanai Eiropā.

Lai noteiktu ES stratēģiju un īstenotu pasākumus enerģētiskās nabadzības novēršanai, ir vajadzīgi divi nosacījumi: spēcīga politiskā griba un vēl spēcīgāka koalīcija starp visiem dalībniekiem uz vietas. Tāpēc EESK atkārtoti pauž atbalstu tam, lai tiktu **izveidota koalīcija cīņai pret enerģētisko nabadzību, kura apvienotu pilsoniskās sabiedrības organizācijas un dalībniekus valstu un Eiropas politiskajā līmenī**.

EESK ir gatava aktīvi iesaistīties šajā koalīcijā, kurai būtu jāaptver arī darbs, ko veic Eiropas Komisijas izveidotā Enerģētiskās nabadzības un mazaizsargāto patērētāju jautājumu koordinācijas grupa.